

ZITTENBLIJVEN – OVERGAAN

1. ALGEMEEN

Dit protocol gebruiken we als leidraad vanaf groep 3 bij de overgang naar een volgende groep. Voor de overgang van groep 1 naar 2 en van groep 2 naar 3 is er een apart traject. Hierbij hanteren we wel dezelfde uitgangspunten.

2. WAT IS BEPALEND?

- De prestaties van de kinderen; Cito-scores, methodegebonden toetsen, enz. Dit zijn objectieve gegevens
- Sociaal-emotionele factoren
- Werkhouding
- Schoolloopbaan tot nu toe
- Thuissituatie
- Medische gegevens

3. UITGANGSPUNTEN

In principe is ieder kind anders en is het lastig om een algemene regel voor zittenblijven of overgaan te hanteren. Wel zijn er richtinggevende uitgangspunten:

- Is het kind matig in één vak, dan kan het kind rustig de school doorlopen (evt. met eigen programma). Is een kind matig in twee vakken, bijvoorbeeld taal en rekenen, dan wordt het moeilijker. Dit kan een reden zijn om te blijven zitten of in aanmerking te komen voor het SBO.
- Slechte lezers (dyslexie) hebben vaak grote problemen met zaakvakken. Met name in groep 3 en 4 moet lezen daarom aandachtspunt blijven en volgen we het dyslexieprotocol
- Bij zorgleerlingen proberen we d.m.v. testen en leerlingenbesprekingen (intern en eventueel extern) een zo volledig mogelijk beeld te krijgen
- Blijven zitten in groep 3, 4 en 5 biedt meer mogelijkheden dan zitten blijven in een hogere groep. Er kan zo eerder en beter op tijd bijgestuurd worden.
- Als een kind in groep 1 of 2 is blijven zitten, zijn er verder in de schoolloopbaan niet veel mogelijkheden meer om te blijven zitten. Een kind wordt dan al gauw te oud voor een groep.
- Het welzijn van een leerling blijft in elke situatie een belangrijk aandachtspunt. Uitgangspunten hiervoor zijn de gedragslijsten in ParnasSys en het pestprotocol.

4. PROCEDURE

Er wordt met de IB'er overleg gevoerd over de prestaties en daaraan gekoppeld het blijven zitten en/of overgaan. Bij de leerlingbespreking na de M-toetsen in maart moet duidelijk zijn voor welke leerlingen er twijfels zijn. Dan moet duidelijk zijn op welke gebieden de leerling een achterstand heeft die mogelijk kan leiden tot uitval in een volgende groep. Ook wordt dan besproken welke extra hulp de leerling krijgt. Bij een leerlingenbespreking kunnen, afhankelijk van de vraagstelling, meerdere mensen uitgenodigd worden. Als er sprake is van matige of slechte prestaties, worden de ouders op tijd ingelicht en wordt er met hen gesproken over het zittenblijven of het overgaan. Een verslag van de leerkracht van deze gesprekken wordt opgenomen in ParnasSys.

Eind april/begin mei wordt bekeken hoe het kind zich in de afgelopen periode heeft ontwikkeld. De leerkracht(en) bespreekt samen met de zorgcoördinator, of een kind blijft zitten of niet. De directie geeft het advies om de leerling te laten doubleren. Als ouders het oneens zijn met dit advies, kunnen ze in overleg met de directie toch kiezen voor een overgang. Er zal dan een contract worden opgesteld waarin afspraken hieromtrent worden vastgelegd. Als kinderen blijven zitten dan wordt er een extra bespreking georganiseerd voor de ouders. Ook hiervan wordt door de leerkracht een verslag gemaakt dat wordt opgenomen in ParnasSys. Kinderen blijven in principe maar één keer zitten in de basisschoolperiode.

5. OVERDRACHT

Er vindt overdracht plaats tussen de leerkracht van de lagere groep en de leerkracht van de volgende groep om de leerlingen door te spreken. Een extra aandachtspunt bij deze bespreking zijn de zorgleerlingen en de kinderen die met moeite overgaan. Er wordt gebruikgemaakt van een overdrachtsformulier. Hierop staan de zorgaspecten aangegeven. Verdere informatie hierover kun je terugvinden in ParnasSys en in onze protocollenmap.

6. TIJDSPAD

- Oktober: een eerste signaal wordt gemeld aan de IB'er. Besproken wordt welke extra hulp de leerling krijgt. Dit wordt vastgelegd in ParnasSys
- November: de ouders worden tijdens de ouderavonden of op een ander moment uitgenodigd voor een gesprek. Aan de ouders wordt aangegeven wat het probleem is en wat de groepsleerkracht en/of RT'er, gaan/gaat doen. Ook wordt vermeld dat zittenblijven eventueel tot de mogelijkheden behoort. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag dat ook aan de ouders wordt overhandigd.
- Februari: vorderingen van de leerling worden (aan de hand van de LVS-resultaten en de methodetoetsen) besproken met de leerkracht, IB'er en eventueel een externe deskundige. Resultaten van extra hulp worden besproken en eventueel bijgesteld. Hiervan doet de leerkracht verslag aan de ouders.
- April/mei: leerlingbespreking met IB'er waarin wordt bekeken of de problemen/achterstanden voldoende zijn verbeterd. Indien dit niet het geval is, wordt na overleg met de zorgcoördinator en directie aan de ouders aangegeven dat het advies is om de leerling te laten doubleren. Er wordt een, door de ouders ondertekend, verslag gemaakt.
- Verslagen worden genoteerd in ParnasSys. Ondertekende verslagen worden door de IB'er toegevoegd aan het leerlingdossier.
- Rond de herfstvakantie van het volgende schooljaar vindt tijdens de leerlingbespreking een evaluatie plaats. Hierbij wordt gekeken naar de leerlingen die zijn gedoubleerd, maar ook naar leerlingen waarvan besloten is ze niet te laten doubleren. Aan de hand van bovenstaande uitgangspunten wordt bekeken of de juiste keuze is gemaakt. In inciden-

tele gevallen kan na overleg met alle betrokkenen alsnog besloten worden tot terugplaatsing. Terugplaatsing kan dus plaatsvinden tot en met oktober.

7. PROTOCOL OVERGANG GROEP 1 NAAR 2 EN 2 NAAR GROEP 3

Vertraagde overgang

Halverwege groep 1 en 2 stellen we ons de vraag of de doorgaande ontwikkeling van een kind wel gebaat is bij een overgang naar groep 2 resp. 3. Soms zijn kinderen in groep 2 nog zo gericht op spelen en open onderwijssituaties dat de overgang naar groep 3 te abrupt is en geen doorgaande ontwikkeling kan worden gegarandeerd. Soms is er sprake van specifieke ontwikkelingsproblemen of -stoornissen. Dat betekent dat bij de overgangsbeslissing van groep 1 naar 2 en groep 2 naar 3 een weloverwogen beslissing moet worden genomen.

In groep 1 en 2 kan onderscheid gemaakt worden tussen kinderen op basis van:

- onrijpe kinderen;
- een beperkte ontwikkelingsmogelijkheid;
- kinderen die op niveau zijn;
- kinderen die nog geen vijf jaar zijn eind groep 1 of zes jaar eind groep 2, maar die verder zijn dan hun leeftijdsgenoten.

Bij kinderen die nog niet op niveau zijn, volgen we de procedure die hierna beschreven staat:

7.1 Het signaal

- Oktober: een eerste signaal wordt gemeld aan de IB'er tijdens de eerste groepsbespreking. Besproken wordt welke extra hulp de leerling krijgt. Dit wordt vastgelegd in ParnasSys.
- November: de ouders worden tijdens de ouderavonden of op een ander moment uitgenodigd voor een gesprek. Aan de ouders wordt aangegeven wat het probleem is en wat de groepsleerkracht en/of RT'er, gaan/gaat doen. Ook wordt vermeld dat vertraagde overgang/verlenging van de kleuterperiode eventueel tot de mogelijkheden behoort. De leerkracht maakt van dit gesprek een verslag. Het serieus nemen van een overgangsbeslissing begint in februari van groep 1-2. We nemen dan de Cito-toetsen af. Mochten er twijfels ontstaan dan worden, tijdens een gesprek op school, de ouders daarvan op de hoogte gesteld. Als het kind bij de Cito-toetsen onvoldoende scoort en/of op meerdere andere gebieden van de rapportage extra zorg nodig heeft, dan delen we de ouders onze twijfels mee over of hun kind met ingang van het volgend schooljaar wel met groep 2 of 3 kan beginnen. Dit altijd pas nadat de betreffende leerling is doorgesproken met IB'er. Leidraad daarbij zijn de ontwikkelingsgebieden zoals deze op de rapporten zijn omschreven, en de verslaglegging in Memelink.

7.2 De periode februari tot het eind van het schooljaar

We geven in het gesprek met de ouders de zorgen m.b.t. de schoolloopbaan van het kind ook aan wat we gaan doen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en op welke wijze men daar thuis eventueel aan bij zou kunnen dragen. We geven de ouders tevens aan wanneer we de definitieve beslissing nemen over het vervolg van de schoolloopbaan van het kind. Bij jonge kinderen doen we dat zo laat mogelijk om de kans op een goede beslissing te kunnen verhogen. Gekoppeld aan die beslissing geven we ook aan hoe we het kind bij de groep 1 of 2 verlenging willen begeleiden. Daarbij kan het gaan om het kind de gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen, het bieden van speciale begeleiding en het bieden van b.v. leesbegeleiding aan kinderen van groep 2 die in de loop van het jaar toe zijn aan lezen.

7.3 De beslissing

Het nemen van de beslissing t.a.v. de schoolloopbaan van het kind doen we aan de hand van een aantal overwegingen (Cito-toetsen, resultaten observaties in Memelink, sociaal-emotionele ontwikkeling), waarin het kind gewogen wordt op een aantal aspecten. Naar aanleiding hiervan wordt een verantwoorde beslissing genomen. Bij ernstige twijfel of een leerling over kan naar de volgende groep volgt er een advies van de school om de leerling te laten doubleren. Mochten ouders het hier niet mee eens zijn en tegen het advies in de wens hebben dat hun kind toch naar de volgende groep doorstroomt, dan wordt hiervoor met de ouders een contract opgesteld waarin afspraken hierover worden vastgelegd. Dit contract wordt door school en ouders ondertekend.

7.4 Nazorg

In oktober van het hierop volgende jaar zal gecheckt worden hoe het gaat met de kinderen waarvoor het bovenstaande is uitgevoerd. Dit gebeurt in een leerlingenbespreking.

Versnelde overgang

Soms zijn kinderen op alle gebieden verder dan hun leeftijdsgenoten. Vaak blijkt dit al in groep 1. De leerkracht kan dan in overleg met de ouders beslissen dat een leerling eerder met groep 2 mee gaat draaien om hem/haar de ontwikkelingskansen te geven waar het kind aan toe is. Dit wil niet zeggen dat de leerling dan ook mee gaat naar groep 3. Als een kind ook in groep 2 erg goed presteert, kan het wel eens voorkomen dat een leerling vervroegd naar groep 3 gaat. Dit zijn echter uitzonderingen! Om deze beslissing te kunnen nemen, kijkt de leerkracht naar de volgende aspecten:

- De werkhouding van het kind moet erg goed zijn; een kind moet langere tijd achter elkaar door kunnen blijven werken, gemotiveerd zijn om te werken en het kind moet ook uit zichzelf regelmatig kiezen voor ontwikkelingsmaterialen en moeilijke spelletjes. Hoe is de sociale ontwikkeling van het kind; speelt het met kinderen van groep.
- Voelt het kind zich thuis bij deze leeftijdsgroep en wordt de leerling ook door andere kinderen in de groep opgenomen?
- Hoe staat het kind in de spelontwikkeling? Is er sprake van gevorderd rollenspel, zoekt het kind ook naar extra uitdagingen in het spel, kiest het ook voor moeilijke activiteiten?
- De taalontwikkeling is erg belangrijk; spreekt de leerling in goed opgebouwde zinnen, heeft het kind een rijke woordenschat, beheerst hij/zij de leesvoorwaarden?
- Het kind moet emotioneel stabiel zijn en zelfvertrouwen hebben.
- Wat de motoriek betreft, moet een kind de fijne motoriek beheersen omdat het moet leren schrijven. Op het gebied van de rekenontwikkeling moet een kind goed kunnen tellen, meten, wegen en logisch kunnen denken.
- Het kind moet snel van begrip zijn, een goede concentratie hebben, een brede belangstelling hebben en goed gemotiveerd zijn om naar groep 3 te gaan.

Over het algemeen geldt dat kinderen bij wie overwogen wordt om vroegtijdig naar groep 3 te gaan een duidelijke voorsprong moeten hebben op leeftijdsgenoten, alles goed mee kunnen doen met groep 2 en liefst nog iets beter presteren, gedurende langere tijd. Dit omdat er bij veel kinderen in de kleuterleeftijd sprake is van ontwikkelingsvoorsprongen die later weer ingelopen kunnen worden door de anderen. Er blijft sprake van uitzonderingen omdat in groep 2 veel aandacht geschonken wordt aan de brede ontwikkeling van de kinderen en in groep 3 meer aandacht is voor het cognitieve aspect. Dit is iets waar kinderen wel aan toe moeten zijn. In geval van vroegtijdig naar groep 3 gaan, beslist de directie, na overleg met de leerkracht en de zorgcoördinator/intern begeleider.